

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2009

Hultsfreds kommun

2010-03-22

Silja Savela

Caroline Liljebjörn

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Inledning	3
2.3	Bakgrund	3
2.4	Revisionsfråga och metod	4
3	Granskningsresultat.....	5
3.1	Förvaltningsberättelse.....	5
3.1.1	Översikt över utvecklingen av verksamheten.....	5
3.1.2	Investeringsredovisning	6
3.1.3	Driftredovisning.....	7
3.1.4	Balanskrav	7
3.1.5	God ekonomisk hushållning	8
3.2	Rättvisande räkenskaper	9
3.2.1	Resultaträkning	9
3.2.2	Balansräkning	10
3.2.3	Kassaflödesanalys	11
3.2.4	Sammanställd redovisning.....	11
3.2.5	Redogörelse för tillämpade redovisningsprinciper	11
3.2.6	Systemdokumentation.....	11

1 Sammanfattning

Vi bedömer att årsredovisningen i all väsentlighet redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed.

Kommunen redovisar ett resultat på 13,8 mnkr för 2009, vilket är 10,4 mnkr lägre än föregående år och 22,4 mnkr bättre än budget. Orsakerna är framförallt rättelse av tidigare felaktig pensionsskuld (7,2 mnkr) och uppskrivning av värdet på pensionsmedel (8,8 mnkr). Vi bedömer att intäkter från SKL, 787 tkr, borde ha redovisats 2009 och därmed påverkat årets resultat.

Årets nettoinvesteringar uppgår till 38,2 mnkr, vilket är 11,8 mnkr lägre än 2008. Årets största investeringsprojekt är vattenrening och golv på Hagadal (10,6 mnkr), Hultsfreds gymnasium (5,1 mnkr) samt investeringar i skollokaler (13,8 mnkr).

Amortering av långfristiga skulder har gjorts med 24,1 mnkr.

Driftredovisningen redovisar nämndernas/styrelsens ekonomiska utfall i förhållande till budget. Kommunstyrelsen och barn- och utbildningsnämnden redovisar en negativ avvikelse med totalt 1,9 mnkr, övriga nämnder redovisar en positiv avvikelse med totalt 8,4 mnkr.

Kommunfullmäktige har fastställt finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Resultatet är förenligt med tre av sex finansiella mål. Tre av målen är av långsiktig karaktär och kan inte bedömas utifrån ett enskilt år. Vi noterar att en stor del av målen inte kommer att uppnås om antagen budget för 2010 och verksamhetsplan för 2011 och 2012 följs.

Kommunfullmäktige har även fastställt mål för verksamheterna. Vi bedömer att redovisningen av målen och måluppfyllelsen behöver utvecklas.

Vi bedömer att balanskravet är uppfyllt och att det inte finns några tidigare års negativa resultat att återställa.

2 Inledning

2.3 Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kom-

munala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.4 Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bland annat till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Nämndernas redovisning av sitt uppdrag har ej granskats inom ramen för årsredovisningen utan ingår istället i granskningen av den övergripande ansvarsutövningen.

Granskningen har utförts enligt god revisions sed. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

Rapportens faktainnehåll är avstämd med kommunens ekonomichef.

3 Granskningsresultat

3.1 Förvaltningsberättelse

3.1.1 Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning.

Vi bedömer att analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild.

Kommunen redovisar ett resultat på 13,8 mnkr, vilket är 10,4 mnkr lägre än 2008 och 22,4 mnkr bättre än budget.

Under avsnittet ”Finansiell analys”, görs en utförlig analys enligt den så kallade RK-modellen utifrån fyra perspektiv: Resultat, kapacitet, risk och kontroll. En utvärdering görs också av de finansiella mål som ger uttryck för god ekonomisk hushållning och som fastställs av kommunfullmäktige, se avsnitt 3.1.3.

Händelser av väsentlig betydelse.

Händelser av väsentlig betydelse framgår både av förvaltningsberättelsen och av nämnderna verksamhetsberättelser.

Förväntad utveckling.

Av årsredovisningen framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen av kommunens ekonomi, kopplat till både omvärldsfaktorer och befolkningsutvecklingen. Vi instämmer i den bedömning som görs i förvaltningsberättelsen att den viktigaste faktorn för

kommunens ekonomiska framtid är att planera och genomföra förändringar av verksamheterna i syfte att anpassa kostnaderna till det minskade invånarantalet.

Väsentliga personalförhållanden.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas i enlighet med KRL 4:1 a, dvs frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Vi noterar att sjukfrånvaron fortsätter att minska. I förhållande till föregående år har sjukfrånvaron minskat med 1,21 %, från 6,83 till 5,62 %.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och en kortfattad redovisning av de kommunägda bolagens resultat. Under avsnittet risk och kontroll görs en riskanalys av de borgensåtaganden som kommunen har gentemot de kommunala bolagen.

RKR:s rekommendation 8.2 som gäller från och med räkenskapsåret 2009, innehåller ökade krav på information i den gemensamma förvaltningsberättelsen. Vi bedömer att informationen i förvaltningsberättelsen uppfyller kraven enligt RKR 8.2.

Obligatorisk information enligt KRL och RKR:s rekommendationer

I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1. Åtagandet uppgår per december 2009 till totalt 432,8 mnkr och placerade medel för framtida pensionsutbetalningar uppgår vid årsskiftet till 82,8 mnkr (marknadsvärde).

3.1.2 Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av årets investeringar.

Nettoinvesteringarna under året uppgår till 38,2 mnkr vilket är 11,8 mnkr lägre än år 2008. Årets större investeringsprojekt är vattenrening och golv på Hagadal (10,6 mnkr), Hultsfreds gymnasium (5,1 mnkr), investeringar i skollokaler (13,8 mnkr).

Investeringsredovisningen består av investeringsbudget 2009 per nämnd, redovisade inkomster och utgifter 2009 samt nettoinvesteringar för 2007, 2008 och 2009. Nettoinvesteringar för olika investeringskategorier redovisas för en femårsperiod. I graf redovisas även budget och utfall av nettoinvesteringarna för fem år. Större investeringsobjekt för året redovisas i separat tabell.

I förvaltningsberättelsens finansiella analys beskrivs och analyseras investeringsverksamheten verbalt och nyckeltal redovisas för fem år.

3.1.3 Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Nämndernas utfall och budgetavvikelse för 2008 och 2009 redovisas i tabell nedan:

Driftredovisning, mnkr	Utfall 2008	Utfall 2009	Budget- avvikelse 2008	Budget- avvikelse 2009
Kommunstyrelse	170,8	176,8	6,8	-0,8
Barn- och utbildningsnämnd	245,7	250,1	-0,7	-1,3
Miljö- och byggnadsnämnd	7,3	7,5	1,3	0,9
Socialnämnd	252,8	260,2	7,4	6,3
Jämförelsestörande poster	-11,3	-1,2	11,3	1,2
Pensioner, elimineringar och oförutsett	-29,1	-33,2	8,7	6,9
Summa driftredovisning	636,2	660,2	34,8	13,4

Avvikelsen gentemot beslutad budget är positiv med 13,4 mnkr. Jämförelsestörande poster ingår med 1,2 mnkr (rättelse av pensionsskuld 7,2 mnkr och ägartillskott till HKIAB -6,5 mnkr).

Kommunstyrelsen och barn- och utbildningsnämnden redovisar en negativ avvikelse gentemot budget med totalt 1,9 mnkr. Övriga nämnder redovisar en positiv budgetavvikelse med totalt 8,4 mnkr.

De största avvikelserna kommenteras i förvaltningsberättelsen. Under respektive nämnd finns ytterligare kommentarer till avvikelserna.

3.1.4 Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning av att balanskravet har uppfyllts. Resultatet mot balanskravet är 6,6 mnkr, då hänsyn har tagit till realisationsvinster (0,7 mnkr) och återföring av orealiserade förluster av pensionsmedel (6,5 mnkr). Vi konstaterar att det inte finns några tidigare års resultat som behöver återställas.

3.1.5 God ekonomisk hushållning

3.1.5.1 Finansiella mål

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultatet är förenligt med tre av de sex beslutade finansiella målen.

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i programmet för tillväxt och näringsliv 2005-2010. I tabellen nedan redovisas målen, utfallet och måluppfyllelsen:

Finansiellt mål	Utfall 2009	Måluppfyllelse
Årets nettoresultat bör uppgå till lägst två procent av nettokostnadsomslutningen (13,7 mnkr 2009).	Årets resultat uppgår till 13,8 mnkr	<i>Resultatet visar att målet är uppnått.</i>
De totala investeringarna 2005-2010 bör inte överskrida summan av avskrivningarna.	Årets nettoinvesteringar blev 38,2 mnkr, medan avskrivningarna blev 24,1 mnkr.	<i>Målet är av långsiktigt karaktär och kan inte bedömas utifrån ett enskilt år. Om antagen investeringsbudget för 2010 följs kommer investeringarna för perioden 2005-2010 överskrida avskrivningarna med 92 mnkr. Målet är uppnått.</i>
Nettoamorteringen av kommunens låneskuld bör vara minst 10 mnkr per år.	Under året amorterades 24,1 mnkr.	<i>Målet är uppnått.</i>
Den nuvarande utdebiteringen på 22,06 kr per skattekrona skall inte höjas. På sikt skall kommunen verka för att anpassa utdebiteringen till länsgenomsnittet.	Den genomsnittliga skattesatsen för länets kommuner ökade med 11 öre till 22,00 kr.	<i>Båda målen har uppnåtts.</i>
På sikt skall inte kommunen belastas av någon låneskuld.	Kommunens totala låneskuld per den 31 december är 102,8 mnkr, en minskning med 24,1 mnkr sedan föregående år	<i>Målet är av långsiktig karaktär och kan inte bedömas utifrån ett enskilt år.</i>
Kommunkoncernens totala låneskuld bör inte ökas.	Kommunkoncernens totala låneskuld per den 31 december är 407,2 mnkr, en minskning med 5,3 mnkr sedan föregående år.	<i>Målet är av långsiktig karaktär och kan inte bedömas utifrån ett enskilt år.</i>

Vi noterar att en stor del av målen inte kommer att uppnås om antagen budget för 2010 och verksamhetsplan för 2011 och 2012 följs.

3.1.5.2 Mål för verksamheten

I budgeten för 2009 finns verksamhetsmål för delar av kommunstyrelsens verksamheter samt för barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden och miljö- och byggnadsnämnden.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att redovisningen av måluppfyllelsen bör utvecklas.

Barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden redovisar i sina verksamhetsberättelser mål för god ekonomisk uppföljning och en uppföljning av målen. Styrelsen och övriga nämnder redovisar i sina verksamhetsberättelser måluppfyllelse, dock inte med koppling till de målen som har antagits i budgeten för 2009. En enhetlig struktur för redovisning av målen och måluppfyllelsen bör utvecklas.

3.2 Rättvisande räkenskaper

3.2.1 Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat.

Sveriges Kommuner och Landsting har beslutat om en engångsutbetalning till alla medlemmar. Betalningen kommer att göras i början av år 2010 och Hultsfred kommer att få ca 787 tkr. Enligt SKL:s cirkulär 09:38 ska intäkten redovisas 2009, vilket innebär att en fordran på SKL borde ha bokats upp. Vi bedömer att intäkten borde ha redovisats år 2009 och därmed påverkat resultatet 2009.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år:

Resultaträkning	Utfall 2008	Utfall 2009	Ökn/ Minskn. %
Verksamhetens intäkter	175,1	149,6	-14,6
Verksamhetens kostnader	-811,3	-809,8	-0,2
Avskrivningar	-22,3	-24,1	8,1
Verksamhetens nettokostnader	658,5	684,3	3,9
Skatteintäkter	477,1	476,7	0,0
Generella statsbidrag	212,7	216,4	1,7
<i>Summa skatter och statsbidrag</i>	<i>689,8</i>	<i>693,1</i>	<i>0,5</i>
Finansiella intäkter	1,6	0,5	-68,0
Finansiella kostnader	-6,4	-4,4	-31,0
Värdeökning/minskning pensionsmedel	-2,3	8,8	482,0
Årets resultat	24,2	13,8	-42,9

- Verksamhetens intäkter har minskat med 25,5 mnkr, vilket till stora delar förklaras av förra årets upplösning av intäkter för flyktingverksamheten på 21,2 mnkr samt förra årets försäkringsersättningar på 4,5 mnkr.
- En rättelse av pensionsskulden på 7,2 mnkr har gett lägre kostnader i år. Posten redovisas som en jämförelsestörande post.
- Aktieägartillskott på 6 mnkr har utbetalats till Hultsfreds Kommunala Industri AB. 4,3 mnkr används för att utöka bolagets andel av aktiekapitalet i Rock City AB och återstående 1,7 mnkr för att möjliggöra och säkra finansieringen av fortsatt festivalverksamhet i Hultsfred. Posten redovisas som jämförelsestörande post.
- Sänkta premier till avtalsenliga försäkringar har påverkat resultatet med 6,8 mnkr.
- Skatter och generella statsbidrag har ökat med 3,3 mnkr, 0,5 %.
- Finansiella intäkter och kostnader har minskat till följd av låga räntor under året.
- Nedskrivning av tidigare bokförda värden av värdepapper har i sin helhet återförts i år eftersom marknadsvärdet har ökat. Resultateffekten är 8,8 mnkr.

Noten till verksamhetens intäkter och kostnader har utvecklats i år och ger en bättre möjlighet för analys av resultatet.

3.2.2 Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital.

Vi bedömer vidare att balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Vi bedömer att bilagor och specifikationer till balansposterna är väl dokumenterade och systematiserade.

Vår bedömning är att tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

Kommunen redovisar exploateringsmark under anläggningstillgångar i stället för under omsättningstillgångar och följer därmed inte god redovisningssed. Tekniska kontoret har under året påbörjat ett arbete med att identifiera de tomter som ska redovisas som omsättningstillgång.

3.2.3 Kassaflödesanalys

Vi bedömer att kassaflödesanalysen uppfyller kraven enligt KRL, d.v.s. vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar och att noter finns i tillräcklig omfattning.

Vi bedömer även att det finns en överensstämmelse med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

Vi bedömer vidare att kassaflödesanalysen följer RKR:s rekommendation för hur analysen ska ställas upp.

3.2.4 Sammanställd redovisning

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Vi bedömer att konsolideringen av underliggande enheter beskrivits på ett korrekt sätt och att olikheter i redovisningsprinciper mellan enheter beskrivits och att effekten framgår.

Vi bedömer att kraven enligt KRL uppfylls samt att RKR:s rekommendationen 8.2 följs.

3.2.5 Redogörelse för tillämpade redovisningsprinciper

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt lämnar information om tillämpade redovisningsprinciper.

Enligt KRL 1:3 ska upplysningar lämnas om avvikelser som görs från vad som följer av allmänna råd eller rekommendationer från normgivande organ på det kommunala området. Vi bedömer att det saknas upplysning om avvikelser.

3.2.6 Systemdokumentation

Enligt KRL kap 2 § 7 ska kommunerna upprätta sådana beskrivningar över bokföringssystemets organisation och uppbyggnad som behövs för att ge överblick över systemet (systemdokumentation).

Utöver själva lagkravet finns det många motiv för att upprätta en dokumentation. Bokföringssystemen i kommuner är idag komplexa med många integrerade system och ett stort antal automatiskt skapade bokföringsposter. För att bland annat kunna säkerställa att kommunen arkiverar rätt räkenskapsinformation, är det därför en förutsättning att det finns en beskrivning och dokumentation av redovisningssystemet. Nyttan för den egna organisationen kan till exempel även vara att kunskapen ökar om hela redovisningssystemet vilket minskar sårbarheten, de ansvariga får en bättre kontroll över redovisningssystemet (inklusive alla förssystem) samt att dokumentationen underlättar och stimulerar till verksamhetsutveckling och kvalitetssäkring.

Kommunen har under året påbörjat arbetet med att ta fram systemdokumentation.